

Tradice Otců

Z kázání svatého papeže Lva Velikého

I když je celá Církev Boží uspořádána v různých stupních, takže celistvost svatého těla vytvářejí rozličné údy, přece jsme podle slov apoštola *všichni jeden v Kristu*; a různost služebního postavení nás neodděluje natolik, že by nějaká část, ať sebe méně významná, nebyla spojena s hlavou. A tak v jednotě víry a křtu, milování, tvoříme nerozdílné společenství

a máme stejnou důstojnost, jak říká apoštol Petr: *A vy sami se staňte živými kameny pro duchovní chrám, svatým kněžstvem, které z podnětu Ducha přináší oběti Bohu příjemné skrze Ježíše Krista*. A dále říká: *Vy však jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid patřící Bohu*.

Neboť všem, jimž se dostalo nového života v Kristu, dává znamení kříže krá-

lovskou důstojnost, a pomazání Ducha Svatého je posvěcuje na kněze. A proto vedle této zvláštní služby kněžského úřadu mají si být vědomi i všichni křesťané, žijící z Ducha podle Kristova zákona, že jsou rod královský a že mají účast na kněžském poslání. Vždyť co je tak královského, jako když duch, podřízený Bohu, vládne nad tělem? A co je tak kněžského, jako zasvětit Bohu čisté svědomí a přinášet mu na oltáři srdce neposkvrněné oběti zbožnosti? A to nám bylo z milosti Boží dáno společně všem.

O dvou deskách Desatera

Aktuální poznámka

Nebylo to poprvé, co jsem – tentokrát v souvislosti s Čunkovým případem – dostala od nevěřících přátel otázku, jak může křesťan jednat proti právu, a jestli by křesťanská morálka naopak neměla být něco víc, než běžné občanské „minimum“.

Ano, i ne. Biblická morálka se od občanské morálky příliš neliší: i občanská morálka, občanské zákony jsou založeny na Desateru. Jaký je rozdíl v tom, zda považujeme Desatero za zjevené nebo prostě za historicky vzniklé a zavedené? Lidé, kteří nepovažují Desatero za zjevené, berou zpravidla v úvahu jen jeho „druhou desku“, tedy přikázání o vztazích k lidem (4. – 10.). My věřící je chápeme jako celek i s deskou první, tedy přikázání o vztahu k Bohu. Ale existuje v praxi nějaký rozdíl v tom, jak věřící lidé chápou přikázání druhé desky? Je rozdíl v tom, jak nekrade křesťan a jak nekrade ateista?

Myslím, že vztah k Bohu, který definuje první deska, připomíná věřícímu člověku, že jeho činy vidí především Bůh; že tu existuje objektivní pohled, objektivní pravda o našem jednání. Křesťan by se tedy od nevěřícího měl lišit v tom, že nemůže – vyjde-li o něm najevo něco nečestného – věc prostě „ustát“, zapírat ji a čekat, že na ni lidé časem zapomenou; vidí-li totiž svůj přestupek v úhlu Božího pohledu, pak na něj nezapomene pře-

Foto: archivo

devším on sám: „Neboť vinu svou mám na zřeteli stále, hřích můj je stále přede mnou.“ A také by se měl odpovídat spíše onomu Božímu, objektivnímu pohledu, ne pohledu lidí. Pro křesťana je tedy nepřijatelné tvrdit: „dělají to tak všichni.“ Rozhodující pro něho musí být, jak to vidí Bůh, a jak to tedy má být – i kdyby to „všichni ostatní“ dělali jinak. Věřili křesťan, že Desatero je zjevené a že je zjevil živý Bůh, k němuž směřujeme, jehož toužíme jednou spatřit, musí pro něho být vidění věcí tak, jak mají být, živější než

vědomí, že „to tak prostě ve světě chodí“.

Je to znepokojivý jev posledních desetiletí. Katolíci ztrácejí smysl pro význam zповědi, mnozí k ní prakticky nechodí. O to horlivěji přenášejí svůj pocit viny na Církev, o to horlivěji přijímají tvrzení, podle nichž Církev zavinila všechno zlé v evropské historii a proto se musí přizpůsobit „moderní době“. Je to jakási módní kolektivizace morálky, kolektivizace pokání. Jako by se zapomnělo, že před Bohem budeme stát každý sám.

Michaela Freiová

ZPRÁVY

Papež o Cyrilu Alexandrijském

3. října hovořil papež při generální audienci o svatém Cyrilovi Alexandrijském. Tento církevní otec byl ve starověku znám jako „strážce přesnosti“, který vždycky zdůrazňoval spojitost své teologie s tradicí.

Biskupem v Alexandrii byl zvolen roku 412 a působil na tomto stolci 30 let. Bojoval proti Nestoriovu učení, jež oddělovalo Kristovu lidskou přirozenost od božské.

Cyryl vždy zdůrazňoval „povinnost pastýřů chránit víru Božího lidu“. Toto hledisko je podle papeže dodnes platné, protože „víra Božího lidu je výrazem tradice“.

Svatý Cyril učil, jak řekl papež, že křesťanská víra je především setkáním s Kristem, že je událostí, jež dává životu nový horizont a směr.

VIS

Papež o Ambroži Milánském

24. října hovořil papež při generální audienci o svatém Ambroži Milánském, biskupu a církevním otci z konce 4. století. Ambrož byl původně správcem provincií Emilie a Ligurie, jejichž centrem byl Milán. Když zde propukly spory mezi křesťany a ariány, argumentoval tak účinně, že byl – ač teprve katechumen – povolán milánským biskupem.

Ve svých kázáních zdůrazňoval spojitost mezi Starým a Novým zákonem. „Když čteme příběhy patriarchů a zásady Přísloví, jsme konfrontováni s morálkou,“ říkal katechumenům a neofytům, „abychom se, jimi poučení, připravili na vstup do života církevních otců a šli cestou poslušnosti k Božským příkazům.“ Morálka tedy tepr-

ve vede k poznání Kristových tajemství.

Ambrožovo působení velmi ovlivnilo svatého Augustina; šlo zejména o způsob, jak Ambrož četl a rozjímal Bibli, a jak zdůrazňoval nezbytnost rozjímání Písma pro katechetickou činnost.

„Kristus je pro nás vším!“, říkal opakovaně svatý Ambrož. Slovy z Ambrožova traktátu *De virginitate* uzavřel i papež svou katechezi: „On je lékařem, který léčí naše rány, je pramenem vody, když se zmítáme v horečkách, je naší spravedlností, když jsme utlačováni hříchem, je naší silou, když potřebujeme pomoc, je naším životem, když se bojíme smrti, je naší cestou, když toužíme po nebi.“

Zenit

Papež o Maximu Turinském

31. října hovořil papež při generální audienci o svatém Maximu Turinském, biskupovi a církevním otci z přelomu 4. a 5. století. Turinským biskupem se stal v době, kdy se rozpadal řád a pořádek v římském impériu, jež bylo ohrožováno barbarskými nájezdy.

Právě tehdy zdůrazňoval Maximus hlubinné spojení mezi chováním občana a křesťana. Žít křesťanský život podle něho znamenalo brát vážné občanské povinnosti. Tuto spojitost považuje

papež za zásadní i dnes.

Svatý Maximus napomínal turinské křesťany, aby se nechovali jako zloději, jako „vlci lovící prasata“, ale jako křesťané: aby převzali odpovědnost za své město, včetně odpovědnosti daňové. „Bez ohledu na změněné podmínky,“ řekl papež, „zůstávají povinnosti věřících k městu i vlasti stále platné. Těsný vztah mezi ‚čestným občanem‘ a ‚dobrým křesťanem‘ stále trvá.“

Zenit, Kathnet

Benedikt XVI.: Mučednictví je reálná perspektiva

Po beatifikaci 498 španělských mučedníků z doby občanské války Benedikt XVI. upozornil, že všichni křesťané musejí být připraveni položit život za Krista. Rekl to po nedělním Anděl Páně 28. října.

„Ve chvíli, kdy připojujeme tak velké množství mučedníků k seznamu blahoslavených, si uvědomujeme, že vrcholné

svědectví krve není výjimkou vyhrazenou jen několika jednotlivcům, ale reálnou možností pro každého křesťana.“

Věrnost Kristu až po položení vlastního života je zakotvena ve křtu, řekl papež. „Křest zavazuje křesťany podílet se na šíření Božího království, a s tím je spojena i oběť vlastního života.“

Zenit

ČR: Nová státní vyznamenání

28. října udělil prezident republiky státní vyznamenání. Z 24 vyznamenaných bylo letos pět vězňů komunistického režimu, tři zahraniční vojáci a dva hrdinové z Afganistánu. Z katolických duchovních osob byla vyznamenána boromejka sestra M. Goretti Boltnarová za mnohaletou péči o nemocné a postižené a redemptorista P. Jan Zemánek, vězeň komunistického režimu, za zásluhy o obnovu církevního života u nás.

RC

Další úspěšný katolický film

Do amerických kin přichází film „Bella“ s Eduardem Verasteguim a Tammy Blanchardovou v hlavních rolích. Film líčí jeden den v New Yorku a jeho dopad na životy lidí.

„Je to film o člověku, který měl všechno a ztratil všechno. A když to ztratil, našel všechno, o co v životě jde: rodinu, lásku – pravou, svátostnou lásku,“ říká o filmu sám Verastegui. Podle něho tento film nevyzývá k úspěchu, ale k víře: jsme povoláni ke svatosti, říká herec.

Verastegui před dvěma lety, po svém obratu od „hollywoodského stylu“ života k víře, spoluzaložil produkční společnost *Metanoia films*, která chce vyrábět „nadčasové a inspirující filmy“.

Podobně jako v případě Gibsonových „Pašij“ se film předem promítal zainteresovaným skupinám, takže při svém oficiálním startu má velkou podporu katolické veřejnosti.

LifeSite News

V Nigerii vypáleno osm kostelů

V Tudun-Wada ve státě Kano (severní Nigerie) bylo vypáleno osm křesťanských kostelů a zraněn větší počet křesťanů. Někteří byli mučeni. Zprávu sdělili agentuře ACN dva kněží.

Bylo vyplundrováno několik budov ve vlastnictví křesťanů. Muslimové přistavili čtyři velké nákladní vozy, aby odvezli křesťany z oblasti, kde již nejsou vítáni.

Podnět k incidentu není jasný: muslimská strana tvrdí, že na zdejší střední škole namaloval někdo z křesťanských studentů karikaturu Mohameda.

ACN

ZPRÁVY

Obvinění OSN proti Církvi problematické

Alberto Stella, pracovník OSN pověřený koordinací programů prevence AIDS ve Střední Americe, obvinil katolickou církev, že svým odporem k používání kondomů podporuje šíření této choroby.

Martin Ssempe, ugandský aktivista bojující proti AIDS, toto tvrzení zpochybnil.

„Pro tvrzení pana Stelly není žádný vědecký podklad,“ prohlásil. „Kondomy nikde na světě nesnížily výskyt HIV-AIDS, v Africe naopak tento výskyt zvýšily. Země s nejvyšším používáním kondomů, jako Botswana, Jižní Afrika a Zimbabwe, mají nejvyšší výskyt HIV pozitivitu. Naopak země s nejméně rozšířeným používáním, jako Uganda, Senegal a Keňa, mají výskyt HIV pozitivitu nejnižší.“

„UNAIDS demonizuje katolickou cír-

kev nespravedlivě. Tam, kde je Církev silná, je výskyt HIV pozitivitu nižší než tam, kde silná není.“

Statistiky potvrzují slova Martina Ssempe: podle statistik z roku 2003 např. v Burundi, kde je 62 % katolíků, je výskyt AIDS 6 %. V Angole, kde je katolíků 38 %, je tento výskyt 3,9 %. Ghana je ze 63 % křesťanská, v některých oblastech ze 33 % katolická, a výskyt AIDS zde činí 3,1 %. Nigerie, rozdělená mezi muslimský sever a křesťanský a „animistický“ jih, má 5,4 % nemocných AIDS. To vše v situaci, kdy řada zemí (JAR, Zambie, Lesotho, Svazijsko, Zimbabwe) má počet nemocných přes 20 %.

Ssempe tvrdí, že UNAIDS nemá žádný prokazatelný úspěch. To připustila i Světová banka.

LifeSite News

Severní Korea: 80. výročí diecéze v Pjongjangu Příležitost k oživení katolické komunity

Při slavnostní mši svaté k 80. výročí diecéze v Pjongjangu konané v New Yorku se modlitby zaměřily na obnovení života Církve v Severní Koreji. Mše svatá se konala v kostele maryknollských misionářů, kteří velmi přispěli k evangelizaci Koreje, kde utrpěli ztráty na životech a byli komunistickým režimem vyhnáni.

Církev v Jižní Koreji doufá, že nová dohoda o hospodářské, sociální a politické spolupráci dovolí křesťanům v Koreji vyjádřit svou víru veřejně. Kardinál Nicholas Cheong, soulský arcibiskup, řekl v kázání, že je třeba modlit se za lidi v Severní Koreji.

„Je naší povinností modlit se za malé katolické společenství v této zemi a podporovat je, protože žije v mlčení od chvíle, kdy byl poloostrov rozdělen,“ prohlásil.

Mnoho jihokorejských kněží je připraveno do Severní Koreje nastoupit.

Přes určité zmírnění situace od roku 1989 severokorejské křesťany stále slaví bohoslužby v soukromých domácnostech, protože jediný katolický kostel je otevřen v Pjongjangu. Podle katolických zdrojů je v Severní Koreji stále ještě asi 3000 katolíků.

Fides

Fórum německých katolíků k výročí předsedkyně strany Zelených

Předsedkyně strany Zelených Claudia Rothová napadla augspurského biskupa Waltera Mixu za jeho výhrady k současné rodinné politice státu, která upřednostňuje podporu kolektivních zařízení včetně jeslí: biskup míní, že stejnou podporu by měla vláda poskytovat rodinám, jež o své děti pečují samy. Rothová napadla biskupa slovy, podle nichž mu nejde o konkrétní rodiny, ale jen o udržování starého, rigidního obrazu rodiny.

Fórum německých katolíků – konzervativní spolek laiků – nyní vystoupení Rothové kritizuje pro jeho „agresivní tón srovnatelný s nacisty a komunisty“.

Přestože někteří zelení mluví o sladitelnosti svých cílů s křesťanstvím, připomnělo fórum slova kardinála Höffnera, který před dvaceti lety prohlásil, že „zelené“ a křesťanské pozice jsou neslučitelné.

Zelení se v Německu prosadili v souvislosti s kulturní revolucí roku 1968. Fórum katolíků jim přičítá úpadek veřejného vzdělání v některých částech Německa a úpadek morálky v oblasti sexuality, manželství a rodiny.

Podle Fóra katolíků i podle mluvčího augspurské diecéze nemohou němečtí křesťané Zelené volit.

Kathnet

Na půdě OSN vystoupil stálý pozorovatel Svatého Stolce

Na svém 62. generálním shromáždění jednala OSN o udržitelném rozvoji a výzvách týkajících se životního prostředí. Před shromážděním vystoupil také stálý pozorovatel Svatého Stolce při OSN arcibiskup Celestino Migliore. „Naše delegace tvrdí,“ prohlásil Mons. Migliore, „že ochrana životního prostředí znamená víc, než jen jeho obranu. Předpokládá pozitivnější vizi lidské bytosti ve smyslu, že člověk není pokládán za zátěž nebo hrozbu pro prostředí, ale za někoho, kdo je za něj a pořádek v něm zodpovědný.“

RV

Anglikáni proti sekularizaci své církve

Biskupové Tradičního anglikánského společenství (TAC) se v prvním říjnovém týdnu sešli v anglickém Portsmouthu a shodli se na odeslání dopisu papeži, v němž žádají plnou a svátostnou jednotu s katolickou církví. Členové skupiny se dohodli, že nebudou dávat žádné interview, dokud neobdrží odpověď z Vatikánu.

TAC má asi 400 000 členů, v USA má asi 100 farností a ve Velké Británii 500.

Také skupina tradičně myslících evangelikálních anglikánů s názvem „Reforma“ varovala arcibiskupa z Canterbury dr. Rowana Williamse, ať se postaví na odpor sekularizaci anglikánské církve. Předseda této skupiny Rev. Rod Thomas poukázal na „stále více prohomosexuální program“ anglikánské církve a vyzval k „odvážné akci“ obrany proti církevnímu establishmentu. Poukázal na to, že anglikánská církev v dnešní podobě už není pro většinu Britů relevantní. Za součást svého života ji považují už pouze dva miliony (ze 60 milionů), což odpovídá počtu praktikujících britských muslimů.

LifeSite News

Vážení čtenáři, děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplat

redakce

ZPRÁVY / KOMENTÁŘE

Indonésie: Filosofie pomáhá v dialogu s muslimy

Profesor Franz Magnis-Suseno SJ, který učí filosofii na katolické univerzitě v Džakartě, vyjádřil názor, že filosofie může být „prostředkem k boji proti islámskému fundamentalismu“. Profesor Magnis-Suseno žije v Indonésii přes 40 let a je přesvědčen, že je nezbytné vtáhnout muslimy do filosofické debaty, protože oni pak „vidí islám v jiném světle“. Potřebujeme lidi, kteří dokážou myslet široce a kriticky, řekl profesor Magnis-Suseno.

Podle něho je patrné, že muslimové, kteří studují filosofii a humanitní vědy, mívají širší horizont, kdežto ti, kdo tíhnou k fundamentalismu, studují spíše přírodní vědy. To platí zvláště o těch, kdo studují v zahraničí.

Podle P. Magnise-Susena převládá u mnoha indonéských muslimů strach, že křesťané jsou silnější. Křesťané v Indonésii jsou skutečně lépe vzdělaní. Ale muslimové se mezitím „intelektuálně vzpamatovali“, což je třeba vítat, pro-

tože dialog s nimi je snazší.

Islámské univerzity v Indonésii učí relativně otevřený islám, zatímco fundamentalisté pocházejí spíše ze státních univerzit. Islámské univerzity totiž zařadily do osnov takové předměty, jako je hermeneutika a teologie, jež se inspiroují západním myšlením. Někteří fundamentalisté to však chápou jako „křesťanský trik“, varoval profesor Magnis-Suseno.

Podle profesora Magnise-Susena se vztahy mezi křesťany a muslimy v Indonésii citelně zlepšily. Je třeba spolupracovat na věcech společenského zájmu – například bojovat proti korupci, za vládu zákona a za spravedlivý ekonomický řád.

Indonésie je čtvrtá nejlidnatější země na světě a největší muslimská demokracie. 220 milionů muslimů tvoří 87 % populace, křesťanů je 9 %, z toho 2/3 katolíků. Zbytek tvoří hinduisté, buddhisté a vyznavači kmenových náboženství.

ACN

Saúdsko-Arabský král navštíví Benedikta XVI.

Tiskový mluvčí Svatého Stolce potvrdil zprávu, že Benedikt XVI. přijme na audienci Saúdsko-Arabského krále Abdullaha II. Nejvyšší představitel Saúdské Arábie přijíždí na setkání s papežem vůbec poprvé v dějinách. Obyvatelstvo Saúdské Arábie tvoří z necelých 94 % muslimové. V zemi však žije také více než 800 tisíc pokřtěných katolíků, především cizinců. Ti však nesmějí vlastnit Bibli, zejména Nový zákon, nesmějí nosit kříž či růženec ani se veřejně modlit, takže nikde v zemi se nesmí veřejně slavit křesťanská bohoslužba. Jakékoli přestoupení těchto zákazů je v Saúdské Arábii přísně stíháno zvláště náboženskou policií Muttawa. Horší podmínky k životu mají už jen křesťané v Severní Koreji. Král Abdullah II. je v těchto dnech na cestách po evropských zemích. Vatikán dosud nemá se Saúdskou Arábií diplomatické vztahy.

RV

Za pět minut dvanáct?

V Bruselu proběhla konference o islamizaci Evropy

Konference o boji proti islamizaci Evropy, která se uskutečnila 18. – 19. 10. v Bruselu, byla asi nejzvláštější, jaké jsem se kdy zúčastnil. Okolnosti jejího konání byly ale spíše varující. Mís-

to akce bylo do posledního okamžiku utajováno. Účastníci se přihlašovali šifrovanými e-maily a někteří z nich ani během jednání nezveřejnili svá skutečná jména. Samotná konference proběhla v utajení a kdo nepatřil mezi zasvěcené, nemohl se o ní vůbec dozvědět. Místo konání bylo přitom nakonec v samotném Evropském parlamentu – ovšem pod neutrálním označením jakéhosi školení. Jak typické pro současnou evropskou politiku usmířování a strkání hlavy do písku.

Co dělat?

Do Bruselu přitom na konferenci „Counterjihad 2007“ nepřijeli nějakí radikálové či extrémisté. Profesor Patrick Sookhdeo je například poradcem britské vlády a mužem, který školí britské vojáky nasazené v Iráku či Afghánistánu. Nebo David Littman, historik a muž, který zasvětil život obhajobě lidských práv v zemích Blízkého východu (je stálým zástupcem při Spojených národech). Robert Spencer je zase autorem úspěšného internetového projektu Jihadwatch. A takhle by se dalo pokračovat dále. Nicméně je známo, že si řada muslimů bere některé věci až příliš osobně (viz papežův projev v Řezně či kauza dánských karikatur) a tak konference proběhla skutečně takřka v ilegality.

Je to zvláštní. Po 40 let pro nás byla západní Evropa místem svobody a demokracie. A teď, v roce 2007 a v hlavním městě Evropy, se slušní a zákonů dbalí občané bojí říct své jméno. Tlak politické korektnosti a přehnaná obava, aby někdo náhodou neřekl něco, co by se mohlo trochu dotknout muslimů, vede v řadě zemí západní Evropy k tomu, že veřejná diskuse o určitých tématech je prakticky vyloučena (nebo se omezuje jen na debatu v restauracích nižší kategorie, kde si ještě lidé dovolí říct to, co si myslí). Konference tak byla pro řadu účastníků z Belgie, Holandska, Norska či Švédska jako oáza svobody.

Bohužel, většina příspěvků se nesla spíše v pesimistickém duchu. Velmi působivá prezentace profesora Sookhdea například ukázala, jak některá města ve Velké Británii postupně získávají většinu muslimů, jak se nemuslimové raději stěhují pryč a jak se muslimská popu-

Foto: archive

KOMENTÁŘE

lace pod vlivem radikálních duchovních (financovaných vesměs ze Saudské Arábie) stále radikalizuje a vzdaluje původním přistěhovalcům, kteří v 60. a 70. letech většinou ani zdaleka nepatřili mezi islámské fanatiky. Jejich cílem tehdy bylo najít slušnou práci ve slušné zemi, nikoli zakládat v západní Evropě islámský kalifát.

Profesor Sookhdeo ví, o čem mluví: sám je totiž rodilý muslim, který konvertoval ke křesťanství. Náboženskou výchovu v době svého mládí popisoval jako sice tradiční, ale zdaleka ne násilnou či radikální. Islám byl jen jednou (byť důležitou) součástí jeho života. Dnešní radikálové vytvořili z islámu komplexní životní postoj, kdy se každý krok musí řídit náboženskými příkazy v tom nejrigidnějším podání. Britská vláda si podle něj tyto problémy uvědomuje, v osobním rozhovoru ale vysocí vládní činitelé přiznávají, že si s tím zkrátka neví rady. Co udělají, až za 20 let bude třeba v Birminghamu většina muslimů a ti se demokraticky rozhodnou, že na území města nebudou platit britské zákony, ale islámské právo šaría? Nic, zněla odpověď. Britská vláda si prostě v dnešním liberálně-demokratickém řádu nedovolí kvůli něčemu takovému poslat do Birminghamu armádu. Předáci radikálních muslimů to vědí a proto cílevědomě pracují na ovládnutí muslimské populace a na tom, aby tato získala většinu v určitých oblastech země.

Paralelní společnost

Podobně zněly i příspěvky z Francie, Holandska, Belgie, Norska či Švédska. Tedy ze zemí, kde v řadě městských čtvrtí mají už muslimové většinu populace, kde dochází k nepokojům a kam se policie bojí vcházet. Jedině Švýcarsko a Dánsko se svou restriktivní imigrační politikou se zdají být světlem na konci tunelu. Prakticky všude jsou ale lidé, kteří si dovolí sebeděle pochybovat o integraci muslimů či upozornit na jejich radikalizaci, satanizování, označování za radikály či ultrapravičáky. A to přesto, že se často jedná o lidi, kteří se upřímně snaží pomoci i muslimským přistěhovalcům. Na loňské konferenci tak vystoupil docent Werdmolder z Holandska, který 20 let pracoval jako sociální pracovník s marockou mládeží a který navíc zastává tezi, že za jejich delikventní chování (Marokánci jsou výrazně nadproporčně zastoupeni v statistikách kriminality) nemůže

Chrám Boží moudrosti v Istanbulu. Foto: archio

islám, ale spíše válečnické dědictví, které v západní liberální společnosti nemá šanci uplatnit. Nicméně už jen pouhé zmínění faktu, že marockí přistěhovalci mají vyšší sklon k delikventnímu jednání, způsobilo, že tento vynikající odborník je na své univerzitě v Utrechtu ostrakizován.

Zástupcem Norska byl například pracovník jedné organizace, která se zabývá lidskými právy a zvláště právy žen. Jeho hříchem ovšem bylo, že pomáhá ženám mezi muslimskými přistěhovalci. V tom okamžiku u oficiálních ženských organizací narazil. Práva žen sice ano, ale... Pokud se norský muž křivě podívá na ženu na ulici, může být popotahován, zatímco muslimský přistěhovalec v rámci respektu ke kulturním odlišnostem může svou ženu klidně zmlátit a svou dceru provdat proti její vůli.

Tento postoj nakonec vede k tomu, že masa muslimských přistěhovalců (z nichž většina chce jen najít práci a vést slušný život) je přenechána radikálním muslimským organizacím, které – využívající západních „užitečných idiotů“ a saudských peněz – stále více kontrolují a radikalizují svou komunitu a vytvářejí tak fakticky paralelní společnosti.

Nelze nevěřit

Muslimové jsou tak přesvědčeni o své pravdě, že je ani nenapadne, že by někdo mohl mít upřímně jiný názor.

Jak trefně poznamenal Robert Spencer, je v koránu jeden příběh o skupině křesťanů z Jemenu, kteří jdou za Mohamedem. Uprostřed cesty jejich vůdce praví: „Já vím, že Mohamed je boží prorok. Všichni to víme. Ale když to přiznáme, přijdeme o podporu z Byzance.“ A tak dodnes muslimové zkrátka nedokážou pochopit, že někdo nenahlédl pravdivost jejich vyznání. Je to trochu jako v Sovětském svazu, kde zavírali disidenty do bláznince, protože přece žádný rozumný člověk nemůže protestovat proti komunismu.

Pokud si tak někdo dovolí vystoupit proti islámu (či jeho radikální verzi), většina muslimů věří, že to dělá pro peníze či ze zlé vůle. Sám Robert Spencer dostává denně desítky dopisů, které se nesou ve stejném duchu: „Vždyť přece víš, kde je pravda, tak proč jsi proti nám? Kdo tě platí...?“

Hlavu z písku!

Poučení, které z toho plyne? Pokud musí řádní, zákonů dbalí občané ze strachu o život používat pseudonymy, něco není v pořádku. Musí-li se v Evropském parlamentu konference o islamizaci skrývat pod jakýmsi hospodářským školením, něco není v pořádku. A zavírají-li evropští politici oči před objektivním nebezpečím radikálního islámu, riskují, že voliči budou ochranu hledat u pravicových populistů a radikálů. A to nikdy nekončí dobře.

Matyáš Zrno, Občanský institut

KOMENTÁŘE

Ohlédnutí za polskými volbami

Zahraniční média zkreslují obraz Kaczyńských

Foto: <http://zpravy.idnes.cz>

Za posledních 20 let, co sleduji mezinárodní politiku, si nepamatuji tak hysterickou, pomlouvačnou kampaň vůči demokratické vládě svobodné země, jak jsme tomu byli svědky v případě minulé polské vlády Jaroslawa Kaczyńského.

„Kaczysté“ – jak je nazval španělský levicový deník *El País* – prý perzekvovali polské antifaišisty, kteří ve Španělsku bojovali proti Francovi.

Jak to? Polští komunisté-stalinisté, z nichž někteří bojovali jako interbrigadisté ve Španělsku v 30. letech a poté ve 40. – 50. letech, se jako příslušníci státní bezpečnosti stali vrahy vlastního národa a kolaboranty s okupační sovětskou mocí, přišli o speciální příplatky na penze – ne však proto, že bojovali ve Španělsku, nýbrž proto, že byli zločinci doma v Polsku. Ale levicový tisk to viděl jako „hon na polské antifaišisty“.

A tak bychom mohli pokračovat. „Kaczysté“ byli prý xenofobové, homofobové, ultra-nacionalisté, bigotní ultra-katolíci, euroskeptici, populisté a samozřejmě ve vzduchu se vznášelo i ono hnědé F-slovo, fašisté.

Jak přišli Kaczynští k moci?

Jaká však je pravda? Polská strana Právo a spravedlnost (PiS) je strana v kulturních a morálních otázkách konzervativní, v ekonomických otáz-

kách centristická. V Evropě je jí blízká např. bavorská CSU či slovenské KDH. V Evropském parlamentu je zastoupena ve frakci Unie za Evropu národů, v níž jsou i jiné bývalé vládní strany – např. italská Národní aliance nebo irská Fian-na Fáil.

V roce 2005, po čtyřech letech vlády socialistů, existovaly v Polsku na pravici dvě velké strany: ekonomicky liberální a v ostatních otázkách centristická Občanská platforma (PO) Donalda Tuska a Jana Rokity a konzervativní Právo a spravedlnost (PiS) bratrů Lecha a Jaroslawa Kaczyńských. Dlouhodobě podle průzkumů měla volby vyhrát PO a jako druhá měla dopadnout PiS. Tyto strany byly před volbami domluveny na povolební vládní koalici.

Pak se v průběhu podzimu 2005 stalo něco, co očekával málokdo: PiS předběhla PO. Nejenže získala více hlasů ve volbách do Parlamentu, ale v polských prezidentských volbách na podzim 2005 Lech Kaczyński porazil Donalda Tuska. Místo očekávaného vítězství PO utrhla dvě těsné porážky od svého původně zamýšleného koaličního partnera.

PO se „šprajcla“ a našťavaně šla do opozice. Kaczynští pak uzavřeli vládní koalici s dvěma menšími, okrajovými stranami: levicově-populistickou Sebeobranou Andrzeje Leppera a radi-

kální pravicovou Ligou polských rodin Romana Giertycha. Tyto strany nebyly ani zdaleka solidní či ideální, byly však jediné zbývající pro pravicovou koalici. Z nouze se tak staly pro bratry Kaczyńské a PiS partnery.

Jaká je PiS doopravdy?

Je nutno dobře pochopit, co bylo a je těžištěm politiky bratrů Kaczyńských a strany Právo a spravedlnost. Nejsou to primárně ekonomické otázky; není to – s jednou výjimkou – ani zahraniční či evropská politika; a nejsou to ani potraty. Tím těžištěm, jež Kaczyńské skutečně zajímá, jsou bezpečnost, spravedlnost a korupce.

Těžištěm politiky Kaczyńských byl boj proti korupci. Boj nikoli jen naoko, aby se neřeklo, a jen proti těm nejvíce křičícím případům – jak je tomu od pádu komunismu ve všech ostatních postkomunistických zemích včetně té naší – nýbrž boj naplno, důsledně a důkladně.

Pak prolomení post- a ex-komunistických sítí a agentur vlivu. Důsledná dekomunizace, včetně přijetí efektivního lustračního zákona, a umenšení vlivu Ruska na území Polska prostřednictvím očištění státní zprávy od lidí, kteří měli vazby na komunistický režim a na Rusko.

A za třetí, budování energetické bezpečnosti Polska a potažmo i celé EU, především opět ve vztahu k putinovskému Rusku.

Těžištěm politiky Kaczyńských byl boj proti korupci. Boj nikoli jen naoko, aby se neřeklo, a jen proti těm nejvíce křičícím případům – jak je tomu od pádu komunismu ve všech ostatních postkomunistických zemích včetně té naší – nýbrž boj naplno, důsledně a důkladně.

Jinými slovy, Kaczynští se pokusili o krok relativně odvážný – či drzý a arrogantní v očích jejich odpůrců – o revokaci polského konsensu z let 1988–89; konsensu, který uzavřeli polští komunisté a část Solidarity. Podle něho komunisté předali opozici politickou moc a opozice jim slíbila beztrestnost i hojnou účast na ekonomické moci a vlivu. Program

KOMENTÁŘE

Kaczynských byl programem radikální de-komunizace (po vzoru radikální denacifikace před 60 lety) a maximální snahy umenšit vliv post-sovětského Ruska v čele s plukovníkem KGB.

To je to, na čem Kaczynským skutečně záleželo. Ekonomická politika, evropská politika, vše ostatní – to byly věci, k nimž přistupovali pragmaticky a s ochotou ke kompromisům se svými partnery, ať už jsou jacíkoli. Kdyby tím ochotným partnerem byla Občanská platforma, vypadala by jejich politika v určitých ohledech jinak.

Fakt, že Kaczynským šlo primárně o boj proti korupci, dekomunizaci a bezpečnost vůči Rusku, je ilustrován i příkladem jejich laxního přístupu ke zpřísnění protipotravního zákona. Nejen že Kaczynští nebyli žádní bigotní ultrakatolíci, ale když jejich vládní koalice navrhla změnu polské ústavy, která by umožnila absolutní zákaz potratů, což byl program Ligy polských rodin a části poslanců PiS z jejího křídla pro-life, premiér Kaczynski sice tento návrh své koalice v Parlamentu podpořil, ale nijak ostře se za něj nebil. Návrh byl v Parlamentu poražen. V důsledku toho rezignoval maršálek Sejmu Marek Jurek z premiérový vlastní strany PiS, neboť on jako přesvědčený člen hnutí Pro-life premiérovi zazlival malé či nedostatečné nasazení. Marek Jurek, Artur Zavisza i jiní pro-life členové PiS na protest proti tomu z této strany letos v dubnu vystoupili a založili si stranu novou, Pravice republiky, která ve volbách neuspěla. Potraty prostě nikdy nebyly prioritou Jaroslawa Kaczynského.

Zpětné hodnocení vlády PiS

Jak zpětně hodnotit PiS a její vládu? Osobně se domnívám, že lepší by byla vláda PiS a PO, než vláda PiS, LPR a Sebeobraný. Především ta poslední a její lídr Lepper jsou existence podivné a navázané na Rusko. U Ligy polských rodin o tom existuje podezření, neboť otec Romana Giertycha patří k menšinové polské nacionalistické tradici, která odmítá Pilsudského program maximální nezávislosti na Rusku, zakotvený na Západě a vymezování proti Rusku, nýbrž naopak požaduje orientaci na idealizované, slovanské,

údajně konzervativně-pravoslavné Rusko jakožto protiváhu dekadentnímu Západu. Faktem ale je, že vznik koalice PiS – PO byl znemožněn kvůli ješitnosti a uraženosti PO, nikoli kvůli neochotě PiS.

PiS a premiér Jaroslaw Kaczynski si zaslouží uznání za to, že boj proti korupci jako jediní v postkomunistické Evropě vzali vážně; dále za to, že jako málokterí západní státníci si uvědomují, že putinovské Rusko, ovládané oligarchií rudých plukovníků z KGB, je pro současnou Evropu hrozbou; a v neposlední řadě i proto, že otázku energetické bezpečnosti a závislosti Evropy na ruském plynu začali řešit.

Dále jsem přesvědčen, že Kaczynského vláda a PiS byly někdy až zbytečně a konfrontačně protiněmecké. Mějme však na paměti, že když byli zvoleni v roce 2005, německým kancléřem byl socialista Gerhard Schröder, který uzavřel strategickou smlouvu s Ruskem o stavbě plynovodu na dně Baltského moře z Ruska do Německa, která jednak zvyšuje závislost Evropské unie na Rusku, jednak snižuje význam nových členských zemí unie ležících na její východní hranici s Ruskem. Jinými slovy, Schröder se spojil s nečleny EU proti jiným členům EU. Poté, co Schröder ve volbách utrpěl porážku a kancléřský úřad opustil, byl okamžitě zaměstnán ve státním podniku cizí země (tedy stal se vlastně zaměstnancem jiného státu) – a to shodou okolností toho státního podniku a toho státu, s nímž onu neblahou smlouvu podepsal! Vyvolává to otázku: nepracoval pro tu cizí zemi a její zájmy již v době, kdy měl reprezentovat svou vlastní zemi? Které zemi vlastně patřila jeho loajalita? A nebylo-li jeho počínání korupcí, pak slovo korupce již žádný význam a smysl ani nemá.

Levicový politický establishment v Evropě však pochopitelně žádná slova odsouzení pro Schrödera nenalezne; má jich však plnou míru pro bratry Kaczynské!

Naopak PiS a premiér Jaroslaw Kaczynski si zaslouží uznání za to, že boj proti korupci jako jediní v postkomunistické Evropě vzali vážně; dále za to, že jako málokterí západní státníci si uvědomují, že putinovské Rusko, ovládané oligarchií rudých plukovníků z KGB, je pro současnou Evropu hrozbou; a v neposlední řadě i proto, že otázku energetické

bezpečnosti a závislosti Evropy na ruském plynu začali řešit.

Hysterie a fobie vůči nim byly tudíž neoprávněné a iracionální. Nenávidět je může jen někdo, kdo nechce, aby Evropa byla politicky rozmanitá, různorodá a pestrobarevná.

A poslední věc: zatím posledním „darem“ Jaroslawa Kaczynského Polsku je další pravicová vláda, což je v novodobých polských dějinách unikát! Doposud se totiž v Polsku vždy za posledních dvacet let pravidelně střídaly levice a pravice, přičemž stávající vládní garnitura vládla vždy jej jedno volební období, a po něm byla ve volbách zdrcujícím způsobem poražena. Do roku 1989 vládli v Polsku komunisté, v letech 1989–1993 to byla vláda stran vzešlých ze Solidarity, v letech 1993–1997 vláda socialistů, v letech 1997–2001 vláda Volební akce Solidarity, v letech 2001–2005 opět vláda socialistů a v letech 2005–2007 pravicové kolice s dominancí PiS. Vidíme tedy, že pravice a levice se v Polsku za posledních dvacet let střídaly s pravidelností kyvadla.

V roce 2005 socialisté propadli, ale v roce 2007 nezapomenali žádný návrat k moci. Konzervativní PiS bude nahrazena liberální PO. Přitom ale poprvé v novodobých polských dějinách hlavní vládnoucí strana nebyla ve volbách poražena zdrcujícím způsobem, ale naopak ještě posílila (i když hlavní opoziční strana posílila ještě víc)! PiS ve volbách v roce 2005, které vyhrála, získala 27 % hlasů, ale letos, v roce 2007, posílila až na 32 % hlasů! PO získala v roce 2005 24 % hlasů a letos až 41,5 % hlasů. Je to velké vítězství liberálů, ale v žádném případě to není odvržení či porážka konzervativců. Ti naopak, stejně jako liberálové, za poslední dva roky posílili. Pokud rok 2007 něco znamenal, pak zdrcující odvržení postkomunistických socialistů. PiS bude nyní silnou opozicí a její návrat do vládní koalice po příštích volbách nelze vyloučit. Historické zavržení „kaczystů“ se nekoná.

Roman Joch, Občanský institut

Polská strana Právo a spravedlnost (PiS) je strana v kulturních a morálních otázkách konzervativní, v ekonomických otázkách centristická.

Foto: archív

Z VATIKÁNSKÉHO ROZHLASU

Relativismus se zakládá na požadavku názorové plurality

O obtížném umění informovat se

Foto: archiv

Nikdy v minulosti nebyl člověk konfrontován s tak masivním a různorodým proudem zpráv jako dnes, kdy se předhánějí stovky deníků, týdeníků, televizních a rozhlasových pořadů (o vesmíru jménem internet ani nemluvě). A to až do té míry, že si prakticky nelze vybrat alespoň jeden informační prostředek, kterému se svěřit, má-li člověk ve společnosti žít. Brzo však zjistí, že se prodírá hustým pralesem domněnek, faktů i soudů, které lze jen stěží od sebe rozeznat.

Úkol podávat a vysvětlovat zprávy v různých sektorech občanského soužití je velmi často svěřen osobám, které o tom, co rozebírají, nevědí skoro nic: sestavují prohlášení a kompilují kompetentní vystoupení jiných a ujímají se pouze úkolu opakovat, zkracovat a kombinovat. Příklad z nedávné doby: Země se nevyhnutelně ochlazuje, nebo otepluje? Ceny benzínu stoupají, anebo klesají? A dalo by se pokračovat: každý si řekne své nebo se přidá k druhým podobně jako husy (či spíše kachny) anebo koná stylistická cvičení formulací opozičních názorů, které jsou až na nějakou tu výjimku vyumělkované. Často nepomůže ani změnit stanici či titul daného média.

Pro přiblížení dnešní situace lze použít srovnání se stavem ne tak dávno minulým. Skoro před čtvrt stoletím v září roku 1983 podávala všechna média tehdejšího socialistického bloku postupně v určitých časových intervalech přibližně následující zprávy: „Nad Jižní Koreou nebylo sovětskými stíhačkami sestřeleno žádné letadlo“, potom že „žádné dopravní letadlo nebylo sestřeleno, jenom

špionážní letoun nad SSSR“, a nakonec, že „jistě dopravní letadlo, které nebylo označeno výsostnými státními znaky, narušilo území Sovětského svazu“. Onen magický zápor NE, který byl jádrem všech tehdejších sdělení, jakoby je spojoval a jakoby ukazoval, že mezi jednotlivými verzemi zprávy o tragickém výpadku zdravého rozumu na straně sovětských generálů vlastně ani není žádný rozpor. Ponenáhu pak zprávy úplně utichly. A nakonec tedy skoro každý, pokud neposlouchal vysílání Svobodné Evropy či Hlasu Ameriky, musel pochopit a pochopil, že sestřelit dopravní letadlo s 269 cestujícími na palubě skutečně je chyba, která se ovšem přece docela dobře může stát, a navíc vlastně ani není tak úplně jasné, jak to vlastně vůbec doopravdy všechno bylo. Mistrovský výkon zpravodajské tvořivosti a indoktrinace komunistické moci.

Zdá se, že ten, kdo pamatuje chod a moc totalitních médií, má velkou výhodu před ostatními. Je ale velmi těžko sdělitelná. Mechanismus mediálního působení na člověka je stále stejný a třebaže už není – alespoň v takové míře jako kdysi – ve službách totalitního státu, může velmi snadno klamat, ba namlouvat nesmysly širokým masám lidí dál. Jeho záškodnost dnes ovšem spočívá jinde. Nikoli v jednotném původu sdělení, ale v jejich mnohosti. Vrátime-li se k případu sestřelení dopravního jihokorejského letadla sovětskou stíhačkou, dalo by se říci, že dnešní mediální podání podobného případu by se lišilo pouze tím, že by výše připomenuté zprávy, na rozdíl od těch z roku 1983, nepocházely od jediného zdroje a nebyly by pečlivě ordinovány v určitých časových intervalech, ale vyskočily by z různých zdrojů všechny najednou.

Pokud tedy jde o možnost informovat se, je na tom dnes člověk jen nepatrně lépe. Neobejde se bez kompasu předem vytrénovaného zdravého rozumu. Vzhledem k tomu však, že jedinec prakticky nemůže obsáhnout celou onu mediální mnohost či pluralitu, je možnost poznat pravdu skrze média skutečně malá. A právě tento dojem běžného mediálního konzumenta je vlastně tím nejsilnějším zdrojem a argumentem re-

lativismu a agnosticismu, tedy ideologií, které tvrdí, že objektivní a všeobecně závaznou pravdu nelze poznat. Proto se tato ideologie nejvíce šíří v západní, mediální kultuře. Samotná mnohost čili pluralita názorů, jež je každému zřejmá, totiž sugeruje správnost relativismu, názoru, který jinak samozřejmě sám sobě protičeří, vznáší-li nárok na svou vlastní pravdivost.

Velkým lákadlem pozornosti a takřka zárukou sledovanosti zpráv je také příběh. Televizní seriály zdaleka nejsou jediným místem citového, ba i intelektuálního zaangažování diváka. Přitažlivost vlastní příběhům může získat i jakákoliv událost, byť je to třeba velice soukromá či okrajová záležitost jednoho či dvou lidí. Stačí jen, udělá-li se z ní tzv. kauza, příběh, pokud možno napínavý. Pak se může stát momentem sjednocení davů v jediném pocitu, názoru či preferenci.

Pojem „čtvrtá velmoc“ demokracie není čistou fikcí: fakta se často tvoří tím, že se publikují, nikoli tím, že k nim dochází, a tak jsou obyčejní lidé nuceni upřít pozornost na jedno téma spíše než na jiné a zjednodušovat své přemítání o příčinách i důsledcích faktů samotných. A ti, kteří by měli být prvními i posledními kritiky toho, co se ve světě děje, stávají se školáky jemně vlečenými od různých témat k různým vysvětlením různých událostí. Orwell napsal: „Do omrzení opakovaná věta se nepostřehnutelně stane realitou“ a později McLuhan: „Děje se nikoli to, co se děje, ale to, co je publikováno“: fakt je tvořen zprávou, nikoli samotným faktem.

Že by to všechno byla nějaká zvrácená hra opulentní společnosti založené na lžích a vzájemných švindlech? Že by to všechno byl komplot sloužící tomu, aby byl člověk zbaven každé platné jistoty a stal se vězněm změní protikladů?

Foto: archiv

Z Vatikánského rozhlasu

Nikoli, je to především spontánní proces. Prostě jen na jedné straně žurnalisté musí produkovat, protože je to jejich živobytí. A protože to chtějí dělat dobře, jsou také tvořiví. Umějí si vybrat událost, která by mohla zajímat všechny. A prostřednictvím toho se postupně vytváří zázemí dalších témat, o která se všichni zajímat budou.

Mnozí se naivně nechávají šdit, ale mnohým dalším zůstává schopnost kritického myšlení. Snad by bylo dobré

a užitečné nejenom přijímat zprávy z různých zdrojů, ale také je častěji konfrontovat s vlastním přesvědčením a nikoli slepě důvěřovat jistým takzvaným expertům, prorokům retrospektivy, kteří už stanovili to, co se mělo stát a neomylně se stane.

Konec konců, ani pokud jde o křesťanské náboženství, nejsou v mediálních výlohách zdaleka tak často vystavováni opravdoví znalci, jak by se mohlo zdát, ale spíše ti, kteří se za takové nechávají prohlašovat, aby pak prodávali názory,

nad nimiž se naše babičky usmívají.

Těžko bychom si dovedli představit týden, kdy by nikde nevyšly noviny, neběžel rozhlas, televize, a nedej Bože taky internet. Nejen že by byl ohrožen chod společnosti, ale vlastně bychom spolu ani neměli o čem mluvit. Možná by to však nebylo bez užítka, objevila by se témata přirozená, objektivní a skutečně všeobecná.

P. Milan Glaser SJ

<http://www.radiovaticana.cz>

Aby purpur nevyjadřoval zardění mého zahanbení, že jsem nemiloval Ježíše z celého srdce

Arcibiskup Angelo Comastri jmenován kardinálem

Úřad Papežských liturgických obřadů zveřejnil oznámení řádné veřejné konzistoře, kterou bude konat Svatý Otec 24. listopadu na náměstí sv. Petra v 10.30 hodin. V neděli 25. listopadu na slavnost našeho Pána Ježíše Krista, Krále vesmíru, bude Benedikt XVI., také na náměstí sv. Petra, předsedat v 10.30 hodin koncelebrované mši svaté spolu s novými kardinály, kterým předá kardinálský prsten a biret. Mezi novými kardinály je také arcikněz vatikánské baziliky a vikář Svatého Otce pro Vatikánský stát arcibiskup Angelo Comastri.

Jak očekáváte slavnost předání kardinálského prstenu a biretu?

S velkým pohnutím a také s velkým rozehvěním, protože i kardinálské jmenování je povolání od Pána a před takovým povoláním se všichni cítí nehodní a nepřipravení. Já prosím na přímluvu Panny Marie o milost, abych dokázal odpovědět na povolání Svatým Otcem vším, co mohu vykonat tak, aby má maličkost byla opravdu k dispozici jeho charismatu Petrova nástupce a pastýře univerzální Církve. Kardinál totiž má dělat právě toto: spolupracovat s papežem všemi svými silami, aby charisma Svatého Otce mohlo zářit v celé Církvi, aby mohl být opravdu službou jednotě pro celou církev.

Změní se něco ve vašem životě po jmenování kardinálem?

Můj život zůstává týž jako předtím, je to život služby. Kardinálát nemění můj život, pouze zavazuje stravovat se pro

Krista a Církev ještě víc, dalo by se říci, k většímu hrdinství žít věrně své povolání.

Někteří vidí kardinály jako církevní knížata, vzdálená od Božího lidu. Co si o tom myslíte?

Rád bych opravil tuhle mentalitu. I mně bylo v posledních dnech několikrát řečeno: „Udělal kariéru.“ Musel jsem oponovat, že v Církvi neexistují kariéry, ale povolání ke službě. Jediná kariéra v Církvi je kariéra ráje. Když se tam člověk nedostane, pak ztroskotá, neboť cílem života je právě to. Všechno ostatní je povolání ke službě: povolání stravovat se pro evangelium, protože je to jediné dobro života; povolání sloužit Ježíši, protože je jedinou naší nadějí; povolání hlásat světu, že je jediným Spasitelem. Také kardinálát slouží tomuto a pouze k tomu.

Excellence, kardinálové se oblékají do červeného. Co znamená tahle barva?

Řeknu vám, co jsem napsal na pozvánku na obřad 24. listopadu: „Prosím všechny“ – v těchto slovech je odpověď i vysvětlení – „o laskavost modlitby, aby purpur nevyjadřoval zardění mého zahanbení, že jsem nemiloval Ježíše z celého srdce a celým svým životem. Kéž je pro mne počátkem nové a velkodušné oddanosti evangeliu až k prolití krve.“ – Takový je smysl purpuru; každý den se učí o Panny Marie „ano“ pokorné, tičné a velkodušné věrnosti Ježíši.

Nyní, když se stanete kardinálem, budete mnohem těsněji spojen se Sva-

Foto: archivio

tým Otcem. Benedikt XVI. nedávno dovršil dva a půl roku papežské služby. Jaký je podle vašeho názoru základní rys díla tohoto pontifikátu?

Zdá se mi, i když je obtížné dát vyhodnocení pontifikátu, že Svatý Otec Benedikt XVI. dává přednost úloze mistra, který učí, který vede skrze připomínání pravdy, protože pravda není něco, co si můžeme vykládat, jak kdo chce. Jak říká svatý Pavel, my nejsme páni pravdy, nýbrž služebníci pravdy. Benedikt XVI., jak se mi zdá, cítí právě toto mimořádným způsobem. Nikdo v Církvi není pánem pravdy, nýbrž jejím služebníkem a Benedikt XVI. nám to každou chvíli připomíná prostřednictvím metodického, stálého, inteligentního a hlubokého vyučování. Myslím si, že za toto by mu měla být Církev nesmírně vděčná.

přeložil P. Josef Koláček SJ
<http://www.radiovaticana.cz>

HISTORIE

Černé legendy

Jeden z mýtů o působení katolické církve

Nejrozšířenější historické knihy naší doby napsali odpůrci křesťanství. Ti totiž vědí, že moc nad budoucností jde ruku v ruce s „kontrolou minulosti“ (Orwell). Proto se časem rozšířilo ve světě množství legend, které civilizační dílo Církve a křesťanů zatemňují. Většina těchto klišé a předsudků se vztahuje na „temný středověk“ latinského křesťanstva a *conquistu*, tedy vládu Španělů v Latinské Americe. Na tomto místě nemůžeme objasnit všechny aspekty těchto mýtů, ale zaměříme se jen na jeden exemplární případ. Cílem mých snah není úplná dokumentace, ale výzva k opatrnosti: právě křesťané by měli věřit historické literatuře jen tehdy, když se zakládá na původních pramenech, protože právě pomlouvační autoři jsou známí tím, že se navzájem citují, aby vzbudili zdání věrohodnosti.

Aspekt, na který se zde soustředím, je výška zotročení Indiánů v Latinské Americe. Jako při všech srovnatelných událostech ve světových dějinách probíhalo první střetnutí Španělů s původním obyvatelstvem násilně. Přesto zde existoval

jeden významný rozdíl ve srovnání s jinými výboji, protože již velmi brzy začali *conquistadoři* být tázáni na legitimitu svého postupu. Tak povstala živá debata, která nakonec vedla ke zřízení rozsáhlé sítě relativně lidských a ohleduplných opatření.

Dobry přehled těchto témat se nachází v díle Davida Brandingse *The First America* (Cambridge 1990).

V Severní Americe se Indiáni zemědělství nevěnovali a byli dobyvateli, stoupenci teorii Johna Lockea, prakticky vyhlazeni. Locke skutečně označil neobdělávané oseté plochy jako *res nullius* a přislíbil je těm, kteří je chtěli obdělávat. Podle Tocquevilla tím byl dán počátek k násilnému konci původních obyvatelů USA. Ve „španělské“ části Ameriky, která zahrnovala velkou část dnešních Spojených Států a celou Latinskou Ameriku kromě Brazílie, začal naproti tomu proces společenské asimilace s rychlými ekonomickými pokroky a obrovským kulturním obratem. Asimilace nastala především sociální cestou, pomocí tří institucí. „Pákou“ vývoje bylo promísení přistěhovalců s původním obyvatelstvem, což je fenomén, jaký je v dějinách v případě podrobeného národa neznámý. Samozřejmě docházelo ze strany přistěhovalců k mnoha napětím a také zneužití, ale už od počátku byli Indiáni a míšenci (mesticové) zastoupeni ve vrstvě vzdělaných a bohatých. Velmi brzy byli mesticové i mezi kněžskými a mnišskými, jako známý svatý Martin de Porres. Zakladatel města Caracas v polovině 16. století, Francisco Fajarde, byl rovněž mestic, jako i architekt tamější katedrály nebo advokát a esejista Juan German Roscio.

První z jmenovaných institucí byly *encomiendas*. Skrze ně došlo k rozdělení původního obyvatelstva k zemědělské a řemeslné práci. Nejednalo se přitom o otroctví, ale o služební vztah k majiteli pozemku, jak to bylo ve většině evropských zemích běžné. Především zpočátku docházelo uvnitř tohoto systému také k zneužívání, ale španělské království a příslušné úřady (*Consejo de Indias*) stanovily jasné normy a zodpovědné činitele, aby se tomu zabránilo.

V *misích*, které existovaly během celého španělského panství, se Indiáni mohli svobodně rozhodnout, zda se

nechají pokřtít, nebo ne. V každém případě se jim dostalo základního vzdělání v různých oblastech civilního života, řemesla atd. Mnohé staré tradice hispanoamerického národa, jejich hudební nástroje a kroje, zemědělské techniky a dokonce písmo původního jazyka se naučili díky misím františkánů, jezuitů a dominikánů.

Třetí zřízení byly tzv. *pueblos de doctrina* (sídla vyučování). Nahrazovaly *encomiendas*, které v 18. století téměř všude zanikly. Kněz se tam staral o vyučování ve víře a morálce, pracovních postupech a o rodinném životě. Indiáni sice měli majetek v osobním vlastnictví, ale obecní půdu obdělávali společně. Volili si své vlastní představené. Třída nezávislých malých rolníků, která ve všech našich zemích počátkem 20. století převládala, má svůj původ v těchto tzv. *comuneros*. Ty, kteří tato ochranná ustanovení instituce *pueblos de doctrina* označují jako mrtvé zákony, odkazují na prameny jako např. dojemnou zprávu z 18. století o návštěvě biskupa Martího z města Caracas. Tato obecní půda se zachovala v mnoha zemích, jako např. ve Venezuele a Peru, až do poloviny 19. století. Antikatolictví liberálové potom tuto formu zemědělství odstranili pod výtkou, že odporuje právu na osobní vlastnictví. Původní obyvatelstvo však nebylo připraveno na takovou „autonomii vůle“, tak jak ji hlásal liberální režim a tím se otevřela brána podvodům, obohacování a vyhánění.

Na závěr jedna poznámka, která stojí za povšimnutí. Nikdy neexistovala v dějinách imperiální moci taková intenzivní debata o oprávněnosti dobytí jako v křesťanském Španělsku 16. století. Sotva kdy učinili ti, kteří vládli, tolik opatření na obranu slabého podmaněného obyvatelstva před přehmaty. Samozřejmě všechno z toho nebylo účinné.

Na druhé straně stačí i dnes otevřít oči a všimnout si velké směsice národů v Latinské Americe, která podtrhuje velký rozdíl s kolonizačními zeměmi Afriky a Asie. Nemluvě o Severní Americe, kde existuje jen těch několik původních kmenů, které byly pokládány za „hodné“ toho, aby v rezervacích přežily.

Carlos Casanova

Autor je profesorem filosofie na univerzitě v Santiagu de Chile.

Převzato ze serveru Europa für Christus.

St. Martin de Porres. Foto: archivo

VĚROUČNÉ OTÁZKY

Očistec a odpustky

Na dotazy týkající se víry a mravů odpovídají kněží a klerici Řádu bratří kazatelů (dominikánů) s úmyslem stanovisko Církve srozumitelně zprostředkovat. Dotazy lze zasílat na korespondenční adresu redakce.

V „předušičkovém“ období jsme obdrželi otázky týkající se očistce. Vybrali jsme z nich následující dotazy:

Jaký je smysl modliteb za duše v očisti v případě, že duše, za kterou se modlíme, už byla spasena? Lze mít nějakou představu o délce očistce? Jak vznikla praxe odpustků?

Když se zamýšlíme nad pojmem očistce a otázkami s ním spojenými, musíme mít na paměti, že se pohybuje v oblasti, kde mnohdy nemáme zaručené jistoty, učení Církve je v tomto směru velmi zdrženlivé. Přesto můžeme mít za jisté tyto body:

O tom, kdo je ve stavu blaženého patření neboli v nebi, se – s výjimkou těch, kteří již byli prohlášeni za svaté či blahoslavené – můžeme pouze dohadovat, nic nám tedy nebrání modlit se za kohokoli. Je jisté možné, že dotýčný je v nebi a tudíž našich modliteb již nemá zapotřebí, v tomto případě však platí to, co pro každou modlitbu. Jednak je potřeba mít na mysli, že Bůh sám nejlépe ví, čeho je nám i našim blízkým zapotřebí, naše prosby by tedy měly mít na zřeteli hlavní pravidlo prosebné modlitby – slova otčenáše „Děj se vůle Tvá“. Dále je třeba uvážít, že ve společenství svatých a Církve se žádná modlitba „neztratí“, jinak bychom si mohli klást otázku o její užitečnosti v mnoha dalších případech. Na druhé straně však zůstává pravdou, že je nejen možné, ale i vhodné modlit se za konkrétní osoby. Svátý Tomáš Akvinský připomíná, že modlitba je skutkem křesťanské lásky. A tak jako jiné skutky křesťanské lásky projevujeme konkrétním osobám, je tomu tak i s modlitbou. A je plně ve shodě s naší přirozeností, že se přednostně modlíme za lidi, k nimž nás váže blízký vztah.

Co se „délky“ trvání očistce týká, je nutno mít na paměti, že se zde jedná o analogický způsob vyjadřování. Čas, jak jej známe, je nutně spojen s materiálností a prostorovostí našeho světa. Nic z toho neexistuje v očisti, rozhodně ne takovým způsobem, který my známe. Přesto ze skutečnosti, že stav duší, které do něj přicházejí, je rozdílný, usuzujeme na to, že také proces jejich očišťování, který spočívá v přetvoření v dokonalé lásce, probíhá rozdílně. Je v něm tedy jis-

Foto: archiv

tá následnost, která nám umožňuje mluvit o „čase“, který ovšem, jak bylo zmíněno, není časem v našem slova smyslu, jen s ním sdílí jistou podobnost.

Abychom vysvětlili odpustky, je nutno si uvědomit, že výše zmíněné očišťování má také společný základ s očišťováním, které podstupujeme zde na zemi, když se ve spolupráci s Boží milostí stáváme více svatými a tedy lépe uschopněni vstoupit do nebe. Odpustky jsou pak způsobem, který nám umožňuje pomáhat v tomto očišťování těm, kteří – protože jsou v očisti – mají pouze omezené možnosti očišťování. Zatímco oni ho mohou prodělávat pouze pasivně (tedy trpně, to je také důvod toho, proč se říká, že duše „trpí“ v očisti, což si nelze představit na způsob jakési mučírny, ale má to smysl právě onen, že jsou tohoto procesu účastny pasivně), my, putující na této zemi, můžeme hrát aktivnější roli a pomáhat jim. Církev nám k tomu dává mnoho možností – paleta úkonů zbožností, kterými můžeme získat odpustky pro zesnulé (či pro sebe samotné) je velmi široká – od nejrůznějších modliteb, přes četbu Písma po pouť a účast na zvlášť významných mší svatých.

Historický vývoj odpustků je velmi složitý a jeho podrobný popis překračuje možnosti této rubriky. Vzhledem ke kon-

troverzím, které toto téma vyvolává, je však záhodno zmínit nezpochybnitelný historicko-teologický základ této praxe. Již od prvních dob konali křesťané modlitby za mrtvé – tato praxe by nemohla vzniknout, kdyby si nebyli vědomi dvou základních skutečností: jednak že jejich modlitby mají smysl a účinek (jinak by je nebyli konali), jednak že po smrti musí existovat stav duše, který neodpovídá ani peklu (zavrženým žádné modlitby nepomohou), ani nebi (světcí v nebi nemají modliteb zapotřebí) a který je těmito modlitbami ovlivnitelný. Na základě těchto jistot se posléze postupem času rozvinula teologie očistce a také odpustková praxe Církve, která postupem času dospěla do té podoby, jak ji známe dnes.

fr. Ludvík Grundman OP

Společenství svatých není ve skutečnosti ničím jiným než vnitřní a vzájemnou výměnou pomoci, odčiňování, modliteb a milostí mezi věřícími, ať už se nacházejí v nebi, nebo v očistcovém ohni, nebo jsou ještě poutníky na této zemi: všichni tito společně vytvářejí jedinou obec, jejíž hlavou je Kristus a jejíž duší je láska.

(Lev XIII., Mirae caritatis)

NA ZÁVĚR

Děkujeme za vaše ohlasy. Těšíme se na vaše podněty, které můžete zasílat na adresu redakce uvedenou v tiráži. Čtenářské dopisy jsou redakčně kráceny a nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.

Poděkování

Vážená paní Freiová, chci vám velmi poděkovat za vámi uveřejněný článek „Nevěry politiků nejsou věc soukromá“ (RC Monitor 16/2007).

Já jsem se svým manželem v manželství 27 let. Je to skvělý manžel! Za ta léta jsme prošli spolu také mnohým velice těžkým. Já si své drahocenné manželství velice obzřetně střežím. Přestože můj manžel je vysokých kvalit a mohu mu plně důvěřovat, dnešní doba je plná nástrah usilujících o rozbití manželské jednoty. Ono nemusí jít o tělesný mimomanželský vztah, ale stačí nabourání něčeho velice křehkého a to je pomalé nenápadné odcizování se jeden druhému například pod záminkou důležitosti práce nebo důležitosti řešení problémů, ale s úplně cizími lidmi. Je to zprvu jen malá „nenápadná mezířka“, ale ta se v čase ne-

pozorovaně rozšiřuje, až ta trhlina je tak veliká, že ty dvě osoby v manželství jsou si cizí, nastává nesoulad, hádky atd. Manželství navenek právně se nemusí jako rozpadlé jevit, ale uvnitř je to katastrofa. Samozřejmě katastrofa nejen pro manžele, ale též pro jejich děti. Děti jsou v podstatě velice krásné osůbky. Jsou velice citlivé a často vůbec netušíme, jaké neštěstí se v jejich dušičkách odehrává, když vidí, jak se jejich maminka a tatínek hádají. Vůbec tomu nerozumí. Neví, co si s tím mají počít. Přitom touží po šťastném, krásném a bezpečném domově. Pak se tedy se situací nějak sami chtějí vypořádat. Jsou ale nezkušené a bezradné. Tak tedy řeší situaci, jak dovedou. Ty následky vlastně vidíme: agresivita, páchaní trestné činnosti atd. Tím to ale nekončí, pokračuje to vlastně dále rozvrtem celé společnosti se všemi dalšími důsledky.

Paní Freiová, velice Vám děkuji, že

jste se pozastavila nad tak závažným tématem, jakým je manželská jednotna!

Eva Peroutková, Praha

Vážená paní Freiová, svým úvodníkem o rozvodech našich politiků jste se mi trefila do noty. Dovoluji si vám poslat svou poznámku k tomuto tématu, které bylo před časem otištěno v Lidových novinách (Rozchody?, *Lidové Noviny* 12. 7. 2007):

Nemám kvalifikaci paní Kováčové k debatě na téma, který z rozvodů našich čelních politiků byl lepší. Dovoluji si však vyslovit pochybnost, zda jakýkoli rozvod po řadě let manželství, který je dokladem neschopnosti ovládat sám sebe a zodpovědně řídit chod vlastní rodiny, je tou správnou kvalifikací pro ovládání našich společných věcí a pro zodpovědné řízení státu.

Ondřej Fischer, Praha

Liturgická čtení

11. 11.	Neděle	2 Mak 7,1–2.9–14, Žl 17, 2 Sol 2,16 – 3,5, Lk 20,27–38 <i>32. neděle v mezidobí</i>			
12. 11.	Pondělí	Mdr 1,1–7, Žl 139, Lk 17,1–6 <i>sv. Josafat</i>	15. 11.	Čtvrtek	Mdr 7,22 – 8,1, Žl 119, Lk 17,20–25 <i>sv. Albert Veliký</i>
13. 11.	Úterý	Mdr 2,23 – 3,9, Žl 34, Lk 17,7–10 <i>sv. Anežka Česká</i>	16. 11.	Pátek	Mdr 13,1–9, Žl 19, Lk 17,26–37 <i>sv. Markéta Skotská</i>
14. 11.	Středa	Mdr 6,1–11, Žl 82, Lk 17,11–19 <i>sv. Mikuláš Tavelič</i>	17. 11.	Sobota	Mdr 18,14–16; 19,6–9, Žl 105, Lk 18,1–8 <i>sv. Alžběta Uherská</i>
18. 11.	Neděle	Mal 3,19–20a, Žl 98, 2 Sol 3,7–12, Lk 21,5–19 <i>33. neděle v mezidobí</i>			
19. 11.	Pondělí	1 Mak 1,10–15.41–43.54–64, Žl 119, Lk 18,35–43 <i>sv. Mechtilda</i>	22. 11.	Čtvrtek	1 Mak 2,15–29, Žl 50, Lk 19,41–44 <i>sv. Cecílie</i>
20. 11.	Úterý	2 Mak 6,18–31, Žl 3, Lk 19,1–10 <i>sv. Felix z Valois</i>	23. 11.	Pátek	1 Mak 4,36–37.52–59, 1 Kron 29, Lk 19,45–48 <i>sv. Klement I.</i>
21. 11.	Středa	2 Mak 7,1.20–31, Žl 17, Lk 19,11–28 <i>Zasvěcení Panny Marie v Jeruzalémě</i>	24. 11.	Sobota	1 Mak 6,1–13, Žl 9, Lk 20,27–40 <i>sv. Ondřej Dung-Lac a druhové</i>

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.